

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.021.01.2018

Wanda Adach
Dyrektor
Urząd Pracy m.st. Warszawy
ul. E.Ciołka 10A, 01-402 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/105 – Przygotowanie administracji publicznej do obsługi cudzoziemców

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Pracy m.st. Warszawy, ul. E. Ciołka 10A, 01-402 Warszawa ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wanda Adach, Dyrektor Urzędu Pracy m.st. Warszawy, powołana na to stanowisko przez Prezydent m.st. Warszawy z dniem 1 kwietnia 2008 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Adekwatność organizacji, poziomu zasobów i polityki informacyjnej urzędów administracji publicznej oraz ich współpracy z innymi instytucjami w zakresie obsługi cudzoziemców. 2. Wpływ obowiązujących przepisów prawa oraz procedur wewnętrznych na obsługę cudzoziemców, oraz na poziom zadowolenia polskich przedsiębiorców z tej obsługi. 3. Prawdliwość realizacji zadań związanych z obsługą cudzoziemców.
Okres objęty kontrolą	Od 1 maja 2014 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w 2018 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Sławomir Nowak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/142/2018 z 21 września 2018 r. (akta kontroli str.1-2)

¹ Dalej: Urząd Pracy lub Urząd.

² Pismo znak KS.WK.MO-1130/25/2008 z dnia 25 marca 2008 r.

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Dyrektora Urzędu Pracy m.st. Warszawy dotyczące przygotowania pod względem proceduralnym i technicznym do sprawnej obsługi cudzoziemców i przedsiębiorców zatrudniających cudzoziemców, a także dotyczące realizacji zadań w tym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W okresie objętym kontrolą Urząd realizował ok. 440,2 tys. spraw dotyczących: rejestracji oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi (298,1 tys.), udzieleniu informacji dla wojewody o możliwości zapokojenia potrzeb kadrowych pracodawców w celu uzyskania zezwolenia na pracę dla cudzoziemca (140,6 tys.) oraz wydawania zezwoleń na pracę sezonową dla cudzoziemców (1,5 tys.). Kontrola NIK wykazała, że organizacja pracy, poziom zasobów kadrowych i polityka informacyjna Urzędu w zakresie obsługi obsługi cudzoziemców była adekwatna do potrzeb i zapewniała terminową realizację zadań. Urząd w kontrolowanym okresie współpracował z innymi instytucjami zajmującymi się m.in. legalizacją pobytu i zatrudniania cudzoziemców. Wdrożone w Urzędzie procedury wewnętrzne (m.in. dotyczące przyjmowania wniosków drogą elektroniczną) odpowiadały rekomendacjom Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej i wpłynęły pozytywnie na obsługę spraw związanych z zatrudnieniem cudzoziemców oraz na poziom zadowolenia polskich przedsiębiorców.

Realizowane przez Urząd w badanym okresie zadania związane z obsługą pracodawców zatrudniających cudzoziemców były prowadzone terminowo i zgodnie z procedurami określonymi w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁵ oraz ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁶. W zbadanych przez NIK sprawach nie stwierdzono przypadków nieterminowego wydania rostrzygnięcia lub niezuzadnionego przedłużenia terminu załatwienia sprawy. Rejestracja w systemie informatycznym spraw i wydanych rozstrzygnięć odbywała się na bieżąco. Zadania związane z obsługą przedsiębiorców zatrudniających cudzoziemców wykonywane były przez Urząd rzetelnie (tj. w oparciu o dokumenty potwierdzające wypełnienie ustawowych przesłanek przez wnioskodawcę).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Adekwatność organizacji, poziomu zasobów i polityki informacyjnej Urzędu oraz współpracy z innymi instytucjami w zakresie obsługi cudzoziemców

Opis stanu faktycznego

1.1 Rada m.st. Warszawy nadała Urzędowi Pracy statut⁸, w którym określono, iż jest on jednostką budżetową m.st. Warszawy, a nadzór nad jego działalnością sprawuje Prezydent m.st. Warszawy. Do zadań Urzędu należało m.in. realizowanie zadań wynikających z prawa swobodnego przepływu pracowników między państwami członkowskimi Unii Europejskiej lub państwami, z którymi UE zawarła umowy o swobodzie przepływu osób, a także realizowanie zadań związanych

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm., dalej: k.p.a.

⁶ Dz. U. 2018 poz. 1265 ze zm., dalej: ustawa o promocji zatrudnienia.

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Uchwała Nr XXXVII/804/2004 z 31 sierpnia 2004 r.; statut zmieniony uchwałą nr LXXVII/1967/2014 z 13 lutego 2014 r.

z międzynarodowym przepływem pracowników, wynikającym z odrębnych przepisów, umów międzynarodowych i innych porozumień.

(akta kontroli str.7-11)

Regulamin organizacyjny Urzędu Pracy, ustalony zarządzeniem Prezydenta m.st. Warszawy w dniu 29 kwietnia 2010 r.⁹, w latach 2014-2018 był dwukrotnie zmieniany¹⁰. Zadania Urzędu związane z podejmowaniem pracy przez cudzoziemców na terenie RP zostały przypisane do Działu Ofert Pracy¹¹ i dotyczyły m.in.: analizowania rynku pracy w celu uzyskania informacji dotyczącej zaspokojenia potrzeb kadrowych na lokalnym rynku pracy; przygotowania informacji o możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych o lokalny rynek pracy (tj. informacja starosty); współpracy z pracodawcami w zakresie zatrudniania cudzoziemców; prowadzenia rejestrów wniosków oraz zezwoleń na pracę cudzoziemców (tj. oświadczeń i zezwoleń na pracę sezonową), a także stała współpraca z pracodawcami w zakresie pomocy określonej w ustawie o promocji zatrudnienia.

(akta kontroli str.12-18; 26-39, 43)

1.2 Jak podał Zastępca Dyrektora Urzędu, w kontrolowanym okresie Urząd Pracy analizował pod względem ilościowym i proceduralnym te zagadnienia legalizacji pracy cudzoziemców na lokalnym rynku pracy, które mieściły się w jego kompetencjach tj. związane z: oświadczeniami o zamiarze powierzenia wykonywania pracy, w przypadkach, w których powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcowi jest dopuszczalne bez konieczności uzyskiwania zezwolenia na pracę¹², oświadczeniami o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi¹³ oraz zezwoleniami typu S na pracę sezonową cudzoziemca¹⁴.

Jak podała Dyrektor Urzędu, Urząd Pracy nie przetwarzał i nie analizował danych dotyczących legalizacji pracy cudzoziemców na podstawie art. 114 i art. 127 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach¹⁵, gdyż wydawanie zezwoleń na pobyt czasowy i pracę leży w kompetencjach wojewody, a Urząd nie posiadał bezpośredniego dostępu do tych danych. Jedynym dokumentem, będącym elementem procedury legalizacji pracy na podstawie ww. przepisów była przygotowywana przez Urząd Pracy informacja starosty, której wydanie jest związane z analizą lokalnego rynku pracy pod kątem zaspokojenia potrzeb kadrowych w oparciu o zasoby osób zarejestrowanych jako bezrobotne¹⁶.

W latach 2014 – 2018 Urząd sporządzał comiesięczne raporty dotyczące liczby rejestrowanych oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom, które przekazywano do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie¹⁷ i publikowano na stronie internetowej Urzędu¹⁸. Ponadto w corocznym raporcie z działalności Urzędu przedstawiono analizę w zakresie zatrudniania cudzoziemców, a w sprawozdaniu z realizacji Krajowego Planu Działania na rzecz Zatrudnienia opisywano zadania dotyczącego aktywizacji zawodowej cudzoziemców objętych ochroną międzynarodową¹⁹.

⁹ Zarządzeniem Nr 4572/2010 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 29 kwietnia 2010 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Urzędu Pracy m.st. Stołecznego Warszawy.

¹⁰ Zarządzeniami Prezydenta m.st. Warszawy nr 5351/2010 z dnia 17 września 2010 r. i nr 12/2018 z dnia 2018 r.

¹¹ Wcześniej zadania te realizowało Centrum Aktywizacji Zawodowej.

¹² Zgodnie z § 1 pkt 20 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 21 kwietnia 2015 r. w sprawie przypadków, w których powierzenie cudzoziemcowi wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest dopuszczalne bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę (Dz. U. z 2015 r. poz. 588, ze zm.) tj. powierzenie cudzoziemcowi wykonywania pracy jest dopuszczalne w przypadku cudzoziemców m.in.: prowadzących szkolenia, biorących udział w stażach zawodowych, pełniących funkcję doradczą, będących nauczycielami języków obcych, będących stałymi korespondentami zagranicznych środków masowego przekazu itd.

¹³ Na podstawie art. 87 ust 3 i 4 oraz 88z ustawy o promocji zatrudnienia.

¹⁴ Wydawanymi na podstawie art. 88 ust 2 ustawy o promocji zatrudnienia.

¹⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 2094 z zm., dalej: ustawa o cudzoziemcach.

¹⁶ Na podstawie art. 88c ust 1 ustawy o promocji zatrudnienia.

¹⁷ Dalej: WUP. Wydział Mazowieckiego Obserwatorium Rynku Pracy WUP przekazywał raporty do MRPiPS.

¹⁸ www.up.warszawa.pl

¹⁹ Na potrzeby Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego.

Jak podała Dyrektor Urzędu, wynikające z bieżących analiz wnioski dotyczące np. dynamicznie rosnącej liczby rejestrowanych oświadczeń, skutkowały m.in. zmianami w wewnętrznie stosowanych procedurach a także zgłoszonymi do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej²⁰ i wdrożonymi propozycjami nowelizacji systemu SYRIUSZ Std., mając na celu optymalizację procesu dokonywania rejestracji oświadczeń. Od 5 marca 2018 r. Urząd przeszedł na elektroniczną obsługę rejestracji oświadczeń.

(akta kontroli str.196-198)

W kontrolowanych latach Urząd nie zlecał i nie ponosił kosztów opracowania analiz i prognoz przeznaczonych do użytku wewnętrznego. Poniesione koszty druku materiałów informacyjnych rozpowszechnianych na zewnątrz wyniosły w 2017 r. 5,1 tys. zł i dotyczyły druku 29 tys. egzemplarzy ulotek informacyjnych w języku ukraińskim, rosyjskim i angielskim przeznaczonych dla cudzoziemców podejmujących pracę w Polsce oraz ulotek w języku polskim dla pracodawców zatrudniających cudzoziemców, a w 2018 r. 0,5 tys. zł i dotyczyły druku 2,0 tys. sztuk ulotek informujących o nowej siedzibie Urzędu.

(akta kontroli str.101-104; 197)

1.3 Sprawy związane z obsługą pracodawców chcących zatrudnić cudzoziemców prowadzone były w dwóch placówkach Urzędu w Warszawie - przy ul. Grochowskiej 171B, gdzie rejestrowano i wydawano oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi oraz przy ul. Młynarskiej 37A, gdzie wydawano pracodawcom tzw. informację starosty o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych na lokalnym rynku pracy, niezbędną do uzyskania pozwolenia na pracę dla cudzoziemca (wydawanego przez wojewodę) oraz zezwolenia na pracę sezonową dla cudzoziemców (wydawanego przez starostę).

Składanie wniosków o wydanie ww. dokumentów odbywało się drogą elektroniczną i nie wymagało wizyty pracodawcy w placówce Urzędu. Za pośrednictwem portalu „praca.gov.pl” składane były wnioski w przypadku rejestracji oświadczenia lub występowania o zezwolenie na pracę sezonową, a poprzez stronę internetową Urzędu²¹ składane były oferty pracy w celu uzyskania informacji starosty. Zastosowanie elektronicznej formy kontaktu z przedsiębiorcami odpowiadało przyjętej przez Urząd formie współpracy pod hasłem: „Jedna wizyta – sprawa załatwiona”. Jak poinformowała Dyrektor Urzędu, ograniczenie bezpośredniego kontaktu przedsiębiorców z pracownikami zajmującymi się rozpatrywaniem ich spraw, przyczyniło się do przeciwdziałania występowania ewentualnym zjawiskom korupcyjnym i przyspieszenia procedowania, ponieważ wezwanie o ewentualne uzupełnienie wniosków również odbywało się z pomocą poczty e-mail. Działania te były zgodne z wydanymi przez MRPiPS rekomendacjami²² mającymi na celu skrócenie postępowań administracyjnych związanych z zatrudnianiem cudzoziemców.

W wyniku przeprowadzonych oględzin Urzędu stwierdzono, iż:

- w obydwu placówkach przedsiębiorcy i cudzoziemcy mogli swobodnie poruszać się po terenie Urzędu, a budynki zostały przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- obsługa odbywała się godzinach pracy Urzędu, a składanie dokumentów za pośrednictwem portalu lub strony internetowej umożliwiało kontakt z Urzędem w sposób nieograniczony (24 godz./dobę). Wydawanie dokumentów pracodawcom w obydwu placówkach odbywało się od poniedziałku do piątku

²⁰ Dalej: MRPiPS.

²¹ Pod adresem: www.up.warszawa.pl/form_oferty/form_ofety.php

²² Pismo MRPiPS nr DRP.XI.4033.107.2018.AL z 30 marca 2018 r. skierowane do starostów i prezydentów miast na prawach powiatu. Rekomendacje zalecały m.in. zachęcaniu wnioskodawców do składania wniosków od wydanie zezwolenia na pracę sezonową oraz oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi drogą elektroniczną.

w godzinach od 8.00 do 15.00 (informacja starosty i zezwolenia na pracę sezonową) oraz od 8.00 do 12.00 (oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi). O terminie wydania dokumentów pracodawcy byli informowani e-mailowo lub poprzez sms na telefon wskazany we wniosku;

- poczekalnie dla oczekujących na odbiór dokumentów były przystosowane do liczby obsługiwanych. W dniu przeprowadzania oględzin²³ wszystkie stanowiska były obsadzone i wyposażone w sprawny sprzęt techniczny, pomieszczenia były klimatyzowane. Obsługa odbywała się na bieżąco, a liczba oczekujących nie powodowała powstawania kolejek. W obydwu placówkach zamontowano system zarządzający ruchem kolejkowym umożliwiający pobranie numerka.

(akta kontroli str.248-254; 271-297; 361-362)

1.4. W latach 2014-2018 liczba pracowników zajmujących się w Urzędzie procedurami dopuszczenia cudzoziemców do polskiego rynku pracy wzrosła z 6 w 2014 r., do 28 pracowników w 2018 r.²⁴

Dyrektor Urzędu oświadczyła m.in., że stan zatrudnienia pracowników zajmujących się legalizacją pracy cudzoziemców zwiększał się sukcesywnie i odzwierciedlał rosnące zapotrzebowanie na pracę obcokrajowców. W badanym okresie w Urzędzie nie zatrudniano osób w ramach umów cywilnoprawnych, a zwiększenie zespołu pracowników stałych wspierano stażystami. Do 2017 r. pozyskanie pracowników do zadań związanych z legalizacją pracy cudzoziemców odbywało się głównie poprzez przesunięcie osób z innych zespołów Urzędu, w których ubywało pracy w związku ze spadającym bezrobociem.

(akta kontroli str.114-115, 198)

Kwalifikacje zawodowe pracowników zajmujących się legalizacją zatrudnienia cudzoziemców odpowiadały opisom zajmowanych stanowisk (kierownik zespołu, pośrednik pracy, stażysta) oraz wymaganiom określonym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych²⁵.

Spośród 6 (w 2014 r.); 9 (w 2015 r.); 11 (w 2016 r.) i 18 (w 2017 r.) pracowników Centrum Aktywizacji Zawodowej wykonujących zadania związane z legalizacją zatrudnienia cudzoziemców, wyższe wykształcenie posiadało odpowiednio: 6, 9, 10 i 17 pracowników. W 2016 r. i 2017 r. jedna osoba zatrudniona w zespole na stanowisku stażysty nie posiadała wykształcenia wyższego. W powołanym od 5 stycznia 2018 r. Dziale Ofert Pracy spośród 28 pracowników, 26 posiadało wykształcenie wyższe. Dwie osoby zatrudnione na stanowisku pośrednika pracy – stażysty posiadały wykształcenie policealne i średnie.

Jak podał zastępca Dyrektora Urzędu, w roku 2018, w związku z nowymi procedurami dopuszczania cudzoziemców do rynku pracy w Polsce, Urząd otrzymał nowe etaty i w wyniku przeprowadzonej w 2018 r. tzw. „gieldy pracy”, spośród zarejestrowanych bezrobotnych zaproszono 80 osób, z których 23 zaproponowano staż w Urzędzie. Według stanu na 14 listopada 2018 r., zespół obsługujący sprawy związane z zatrudnieniem cudzoziemców liczył 28 osób, w tym 26 na etacie, 2 zatrudnione na zastępstwo oraz 3 na stażu.

²³ Tj. 12 października 2018 r. przy ul. Grochowskiej 171B i 15 października 2018 r. przy ul. Młynarskiej 37B.

²⁴ W pozostałych latach objętych badaniem wynosiła: 9 w 2015 r., 11 w 2016 r., 18 w 2017 r.

²⁵ Dz. U. poz. 936, obowiązujące od 19 maja 2018 r., które zastąpiło poprzednio obowiązujące rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1786, ze zm.).

Średnia liczba spraw przypadająca na jednego pracownika wynosiła w latach 2014-2018 odpowiednio: 11,4 tys. spraw, 9,2 tys., 6,6 tys., 16,7 tys. oraz 3,5 tys. spraw (do 30 września 2018 r.)²⁶.

(dowód: akta kontroli str. 123-131; 196-198; 299-304)

Spośród 32 pracowników zajmujących się legalizacją zatrudnienia cudzoziemców w badanym okresie: 28 osób posiadało znajomość języka angielskiego, 7 - języka rosyjskiego, 4 osoby - języka niemieckiego; 2 - języka francuskiego i po jednej osobie znajomość: języka ukraińskiego, hiszpańskiego oraz chińskiego.

(akta kontroli str.115-195)

1.5 Urząd Pracy w badanym okresie otrzymywał środki finansowe na bieżące utrzymanie z Urzędu m.st. Warszawy, w tym na realizację zadań związanych z podejmowaniem pracy przez cudzoziemców oraz środki od Wojewody Mazowieckiego w ramach dotacji celowej na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej²⁷ oraz uregulowanie zobowiązań z tytułu składki zdrowotnej za osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku.

W latach 2014-2017 plany finansowe Urzędu zostały ustalone zarządzeniami Prezydent m.st. Warszawy:

- w 2014 r. w kwocie 49 220,7 tys. zł (w tym: 35 514,0 tys. zł na sfinansowanie zobowiązań z tytułu składki zdrowotnej za osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, 13 706,7 tys. zł na bieżące funkcjonowanie Urzędu), z której wykorzystano 48 960,4 tys. zł tj. 99,5% (w tym wydatki na wynagrodzenia osobowe pracowników w kwocie 9 288,2 tys. zł zrealizowano w 100%). Zatrudnionych było 221 osób, w tym 6 osób zajmujących się procedurą dopuszczenia cudzoziemców do rynku pracy. Średnie koszty zatrudnienia jednego pracownika zajmującego się cudzoziemcami wynosiły 59,1 tys. zł, a inne koszty 47,2 tys. zł.

(akta kontroli str.46-57; 198)

- w 2015 r. w kwocie 42 047,6 tys. zł (w tym odpowiednio: 27 670,10 tys. zł, 14 377,5 tys. zł)²⁸, z której wykorzystano 41 233,7 tys. zł, co stanowiło 98,1% planu (w tym wynagrodzenia osobowe pracowników w kwocie 9 699,7 tys. zł zrealizowano w 100%). Zatrudnienie w Urzędzie wynosiło 205,75 etatu, w tym 9 osób zajmujących się procedurą dopuszczenia cudzoziemców do rynku pracy. Średnie koszty zatrudnienia jednego pracownika zajmującego się cudzoziemcami wynosiły 60,0 tys. zł, a inne koszty 79,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 58-69; 198)

- w 2016 r. w kwocie 37 991,8 tys. zł (w tym odpowiednio: 22 470,8 tys. zł, 15 569,0 tys. zł oraz 25,0 tys. zł na wydatki majątkowe)²⁹, z której wykorzystano 37 319,4 tys. zł, co stanowiło 98,2% planu (w tym wynagrodzenia osobowe pracowników w kwocie 10 587,2 tys. zł zrealizowano w 99,7%). Zatrudnienie w Urzędzie wynosiło 207,54 etatu, w tym: 11 osób zajmujących się procedurą dopuszczenia cudzoziemców do rynku pracy. Średnie koszty zatrudnienia jednego pracownika zajmującego się cudzoziemcami wynosiły 63,3 tys. zł, a inne koszty poniesione w 2016 r. wynosiły 97,9 tys. zł.

²⁶ Pod uwagę wzięto łączną liczbę spraw związanych z oświadczeniem o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, informacją starosty wymagana dla uzyskania zezwolenia na pracę dla cudzoziemca oraz wydanie zezwolenia na pracę sezonową (tylko w 2018 r.), bez uwzględnienia zmian kadrowych w ciągu roku. Łączna liczba ww. spraw wynosiła w badanych latach odpowiednio: 68,1 tys., 82,5 tys., 72,9 tys., 119,6 tys. oraz 97,0 tys. (do 30 września 2018 r.)

²⁷ W 2018 r. stosownie do art. 108a ust 2, 3 i 7 ustawy o promocji zatrudnienia m.in. na dofinansowanie kosztów wynagrodzeń zasadniczych, finansowanie kosztów nagród oraz składek na ubezpieczenia społeczne pracowników powiatowego urzędu pracy, w szczególności pełniących funkcje doradców klienta oraz zajmujących stanowiska kierownicze, finansowanie kosztów nagród specjalnych oraz składek na ubezpieczenia społeczne pracowników powiatowych urzędów pracy, które uzyskują najlepsze wskaźniki efektywności.

²⁸ Zarządzenie Nr 1647/2015 z dnia 4 grudnia 2015 r. zatwierdzające ósmą zmianę planu finansowego Urzędu Pracy.

²⁹ Zarządzenie Nr 1895/2016 z dnia 29 grudnia 2016 r. zatwierdzające piętnastą zmianę planu finansowego Urzędu Pracy.

(akta kontroli str.70-79; 198)

- w 2017 r. w kwocie 35 155,9 tys. zł (w tym odpowiednio: 18 384,9 tys. zł, 16 460,1 tys. zł oraz 310,9 tys. zł na wydatki majątkowe)³⁰, z której wykorzystano 34 522,4 tys. zł co stanowiło 98,2% planu (w tym na wynagrodzenia osobowe pracowników kwotę 10 783,4 tys. zł tj. zrealizowano 97,0% zaplanowanych środków). Zatrudnienie w Urzędzie wynosiło 221,42 etatu, w tym 18 osób zajmujących się procedurą dopuszczenia cudzoziemców do rynku pracy. Średnie koszty zatrudnienia jednego pracownika zajmującego się cudzoziemcami wynosiły 65,5 tys. zł, a inne koszty poniesione w 2017 r. wynosiły 198,5 tys. zł. w tym koszty inwestycji 31,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 80-89; 198)

- w 2018 r. zaplanowano wydatki w kwocie ogółem 38 396,6 tys. zł (w tym: 17 483,0 tys. zł środki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym; 19 099,5 tys. zł na wydatki bieżące oraz 1 814,14 tys. zł na wydatki majątkowe)³¹.

W przyjętym na 2018 r. planie wydatków uwzględniono wniosek Dyrektora Urzędu³² o zwiększenie środków w łącznej kwocie 1 163,46 tys. zł³³ w związku z przeznaczeniem na dodatkowe 23 etaty.

Według stanu na 30 września 2018 r. 28 pracowników zajmowało się procedurami dopuszczania obcokrajowców do polskiego rynku pracy. Średnie koszty związane z zatrudnieniem jednego ww. pracownika wynosiły 46,6 tys. zł (tj. wynagrodzenie łącznie z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym), a inne koszty ponoszone przez Urząd wyniosły 186,7 tys. zł. Koszty inwestycyjne związane m.in. z obsługą cudzoziemców wyniosły 1 201,94 tys. zł i dotyczyły budowy nowej siedziby Urzędu przy ul. Młynarskiej.

(akta kontroli str. 90-100, 198)

Zastępca Dyrektora Urzędu podał m.in., że środki budżetowe przyznane przez m.st.

Warszawa na realizację zadań związanych z zatrudnianiem cudzoziemców, pozwalały na realizowanie tego zadania przy prowadzeniu oszczędnej polityki ich wydatkowania. Ze względu na zwiększające się zapotrzebowanie na pracowników, którego nie można było zaspokoić w oparciu o krajowe zasoby (stopa bezrobocia według stanu na 31 sierpnia 2018 r. wynosiła 1,7%), władze stolicy zdecydowały o stopniowym zwiększeniu zatrudnienia w zespołach Urzędu Pracy realizujących ww. zadania (zwiększenie wydatków na wynagrodzenia i zwiększenie liczby etatów.)

(akta kontroli str.196-198)

1.6 W obydwu placówkach Urzędu obsługujących pracodawców zatrudniających cudzoziemców³⁴ znajdowały się tablice informacyjne, stanowiska komputerowe, informatory, a także dostępne były broszury/ulotki informacyjne (w językach: polskim, ukraińskim, rosyjskim, białoruskim, mołdawskim, gruzińskim i angielskim) z pouczeniami zarówno dla pracodawców jak i cudzoziemców o zasadach i trybie postępowania oraz o przysługujących im prawach i ciążących na nich obowiązkach podczas procedury legalizacji zatrudnienia cudzoziemców.

Komunikacja z klientami Urzędu tj. pracodawcami zatrudniającymi cudzoziemców odbywała się za pomocą strony internetowej gdzie dostępne były wnioski i formularze, po wypełnieniu których można było je odesłać w formie elektronicznej.

³⁰ Uchwała Nr LIX/1537/2017 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 14 grudnia 2017 r. w sprawie zmian w budżecie m.st. Warszawy w planie wydatków, którą wprowadzono (jedenastą zmianę planu finansowego Urzędu Pracy) zwiększając część dotyczącą wydatków inwestycyjnych (§6050) o 2,5 tys. zł z 308,36 tys. zł do 310,86 tys. zł.

³¹ Uchwała Nr LIX/1540/2017 Rady m.st. Warszawy z 14 grudnia 2017 r. w sprawie budżetu m.st. Warszawy na 2018 rok.

³² Z dnia 2 października 2017 r. (pismo znak GK.076.40.RC.2017) skierowanym do Skarbnika Urzędu m.st. Warszawy.

³³ W rozdziale 85333 w § 4010 wynagrodzenia osobowe, § 4110 składki na ubezpieczenie społeczne oraz § 4120 składki na Fundusz Pracy)

³⁴ tj. przy ul. Grochowskiej 171B i Młynarskiej 37A w Warszawie, co zostało szczegółowo omówione w pkt 1.3 wystąpienia

Operację można było przeprowadzić również z pomocą stanowisk samoobsługowych dostępnych na terenie obydwu ww. placówek. W obydwu placówkach Urzędu oraz na jego stronie internetowej udostępniono informacje o infolinii do kontaktu z Urzędem oraz materiały wideo dotyczące zatrudniania cudzoziemców.

(akta kontroli str. 248-266)

1.7 W latach 2014-2018 Urząd podejmował współpracę z lokalnymi instytucjami kontroli legalizacji zatrudnienia cudzoziemców, tj. Państwową Inspekcją Pracy, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, urzędami skarbowymi oraz Strażą Graniczną w celu wypracowania odpowiednich schematów realizacji zadań w zakresie uproszczenia procedury dopuszczania cudzoziemców do polskiego rynku pracy. Do ww. podmiotów występowano w przypadku powstania wątpliwości, co do rzetelności informacji przekazywanych przez pracodawców w składanych ofertach pracy lub oświadczeniach, tj. np. czy podmiot zgłaszający zapotrzebowanie na pracę cudzoziemców działa zgodnie z prawem oraz gdy powstawało podejrzenie, że pracodawca stosuje praktyki naruszające zasady równego traktowania pracowników oraz funkcjonuje nielegalnie na lokalnym rynku pracy. Od 1 stycznia 2018 r. współpraca z ww. instytucjami została formalnie uregulowana w zapisach znowelizowanej ustawy o promocji zatrudnienia.

W badanym okresie przedstawiciele Urzędu uczestniczyli w pracach Zespołów powołanych przez Prezydent m. st. Warszawy, m.in.: Zespołu ds. koordynacji działań na rzecz cudzoziemców, mniejszości narodowych i etnicznych w ramach realizacji aktywizacji zawodowej i Zespołu ds. koordynacji działań na rzecz cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą. Przedstawiciele Urzędu uczestniczyli także w posiedzeniach Komisji Dialogu Społecznego ds. cudzoziemców powołanej przez Centrum Komunikacji Społecznej Urzędu m.st. Warszawa oraz współpracowali z Centrum Pomocy Rodzinie, fundacjami i stowarzyszeniami zajmującymi się wspieraniem cudzoziemców.

(akta kontroli str.198-199, 317-320; 322-340)

1.8 W latach 2017-2018 Urząd brał udział³⁵ w projekcie pn.: „Warszawski testowy projekt integracji cudzoziemców z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy (WITEK)”, opracowanym przez Biuro Pomocy i Projektów Społecznych m.st. Warszawa i realizowanym do końca 2018 r. Założeniem projektu było przeprowadzenie pilotażu projektu szybkiej integracji cudzoziemców posiadających status uchodźcy przez pracę. W programie wzięło udział 11 cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, dla których Urząd prowadził aktywizację zawodową, polegającą na wzmocnieniu ich kompetencji poprzez indywidualne kursy językowe (w tym naukę języka polskiego), szkolenia, staże, zatrudnienie subsydiowane oraz wsparcie w wejściu na rynek pracy. W 2017 r. jedna osoba skorzystała ze stażu, a 6 osób zostało skierowanych przez Urząd na kurs języka polskiego realizowany w trybie indywidualnym.

W ramach współpracy z MRPiPS oraz WUP, dwóch pracowników Urzędu przeprowadziło w listopadzie 2017 r. trzydniowe szkolenie dla pracowników innych powiatowych urzędów pracy z woj. mazowieckiego, dotyczące nowych procedur legalizacji pracy cudzoziemców w związku z implementacją do polskiego porządku prawnego Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/36/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu zatrudnienia w charakterze pracownika sezonowego³⁶.

³⁵ Wraz z innymi realizatorami: Warszawskim Centrum Pomocy Rodzinie, Fundacją Ocalenie, Fundacją Sustinae i Fundacją Oceny Kapitału Ludzkiego.

³⁶ Dz. Urz. UE L 94 z 23 marca 2014 r.

W dniu 26 maja 2017 r. pomiędzy Urzędem a WiseEuropa – Fundacją Warszawski Instytut Studiów Ekonomicznych i Europejskich, podpisano list intencyjny o współpracy, którego celem było przygotowanie ogólnopolskiego badania Publicznych Służb Zatrudnienia, w ramach którego zostanie zebrana wiedza o potrzebach rynku pracy w skali lokalnej, regionalnej i centralnej. Badanie to realizowane jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

(akta kontroli str.105-111; 199)

1.9 W latach 2014-2018 (do 30 września) do Urzędu wpłynęły dwie skargi³⁷, które zostały złożone do Prezydent m.st. Warszawy i przekazane zgodnie z właściwością. W obydwu przypadkach Urząd przeprowadził postępowanie w celu wyjaśnienia okoliczności podniesionych w skargach, a następnie poinformował skarżących o sposobie załatwienia skargi, z zachowaniem terminu określonego w art. 237 § 1 k.p.a., tj. nie później niż w ciągu miesiąca (odpowiednio po 5 i 17 dniach). Skargi dotyczyły: sposobu rejestracji oświadczenia o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi (skarga z 2016 r.) oraz procedury wydawania informacji starosty (skarga z 2018 r.). W obydwu przypadkach po rozpatrzeniu skargi Urząd uznał je za bezzasadne. W obydwu przypadkach odpowiedzi na skargi zawierały elementy określone w art. 238 § 1 k.p.a., tj. oznaczenie organu, od którego odpowiedź pochodzi, wskazanie, w jaki sposób skarga została załatwiona, oraz podpis z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego osoby upoważnionej do załatwienia skargi.

(akta kontroli str.230-247)

1.10 Odnosnie zidentyfikowanych przez Urząd trudności oraz ograniczeń w przygotowaniu oraz realizacji zadań związanych z obsługą cudzoziemców i przedsiębiorców zatrudniających przedsiębiorców, zastępca Dyrektora Urzędu podał, iż obsługę przedsiębiorców można usprawnić poprzez wprowadzenie następujących zmian: w przypadku oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy przez cudzoziemców - wprowadzić wydawanie zaświadczeń o wpisie do ewidencji w miejsce oświadczeń, zmniejszyć ilość załączników ograniczając je do niezbędnych do rejestracji oświadczenia. Oświadczenia powinny być rejestrowane wyłącznie w sytuacji, gdy pracodawca zatrudnia pracownika w pełnym wymiarze pracy, a deklarowana stawka wynagrodzenia odzwierciedla zarobki na lokalnym rynku pracy. Rekrutacja pracowników do prac sezonowych powinna odbywać się w oparciu o umowy międzynarodowe, procedurę wydawania zezwoleń na pracę sezonową należy uprościć rezygnując z wydawania zaświadczeń. Starosta wydawałby jedynie zezwolenie na pracę lub decyzję odmowną, natomiast pracodawca miałby bezwzględny obowiązek poinformowania o podjęciu pracy przez cudzoziemca oraz jego aktualnym miejscu zakwaterowania na terenie RP. W celu ograniczenia obiegu dokumentacji papierowej oraz uproszczenia procedur dotyczących zezwoleń wydawanych przez wojewodę/starostę, należałoby rozważyć wydawanie informacji starosty w formie elektronicznej. Wyniki testu rynku pracy powinny być dostępne do zweryfikowania za pośrednictwem systemów teleinformatycznych zarówno z poziomu starosty jak i wojewody. Elektroniczny dokument usprawniłby obsługę pracodawców, którzy obecnie muszą odebrać informacje starosty w formie papierowej w Urzędzie, aby dołączyć ją do wniosku o zezwolenie wydawane przez Wojewodę.

(akta kontroli str.213-214; 217)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

³⁷ Skarga z dnia 5 października 2016 r. oraz skarga z dnia 4 kwietnia 2018 r

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działalność Urzędu Pracy w skontrolowanym zakresie. Struktura organizacyjna Urzędu odpowiadała realizowanym zadaniom określonym w ustawie o promocji zatrudnienia. Zadania były przypisane właściwym komórkom organizacyjnym oraz realizowane na podstawie dostosowanego do zadań i aktualnego regulaminu organizacyjnego. Przyjęty sposób załatwiania spraw, m.in. składania wniosków drogą elektroniczną zapewniał terminową realizację zadań i był zgodny z rekomendacjami Ministra RPiPS. Warunki lokalowe do obsługi interesantów Urzędu były właściwe i adekwatne do realizowanych zadań. Stan zatrudnienia w Urzędzie odpowiadał zapotrzebowaniu, a kwalifikacje pracowników były zgodne z wymaganiami wynikającymi z opisu stanowiska pracy oraz przepisami prawa, tj. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych. Przyznane środki finansowe odpowiadały zapotrzebowaniu i zapewniły pełną i terminową realizację zadań. W Urzędzie Pracy oraz na jego stronie internetowej udostępniono sporządzone w kilku językach informacje dla cudzoziemców i pracodawców o załatwianych sprawach.

OBSZAR

2. Wpływ obowiązujących przepisów prawa oraz procedur wewnętrznych na obsługę cudzoziemców oraz na poziom zadowolenia polskich przedsiębiorców z tej obsługi

Opis stanu faktycznego

2.1 Odnosnie kierunków i planów działań Urzędu w zakresie zadań związanych z podejmowaniem przez cudzoziemców pracy na terytorium RP i ich obsługą, zastępca Dyrektora Urzędu podał, iż zadania w zakresie dopuszczania cudzoziemców do lokalnego rynku pracy są konsekwencją realizacji zadań samorządu powiatu wynikających z ustawy o promocji zatrudnienia. Dyrektor Urzędu wielokrotnie podejmował współpracę i dążył do wypracowania odpowiednich schematów realizacji zadań z lokalnymi instytucjami kontroli legalności zatrudnienia cudzoziemców, tj. Państwową Inspekcją Pracy, Strażą Graniczną, czy Zakładem Ubezpieczeń Społecznych oraz urzędami skarbowymi, tak by uproszczona procedura dopuszczania cudzoziemców do polskiego rynku pracy na podstawie oświadczenia była spójna, logiczna i czytelna. W przypadku powstawania wątpliwości, co do rzetelności i faktycznego prowadzenia działalności lub realnej możliwości zatrudniania pracowników przez podmiot składający ofertę pracy, bądź oświadczenie, zawiadamiano ww. instytucje, w celu potwierdzenia, czy podmiot zgłaszający działa zgodnie z prawem. Dyrekcja Urzędu w okresie objętym kontrolą, wielokrotnie występowała z propozycjami i postulatami do MRPiPS, jak również do Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego. Zgłaszane propozycje zmian w przepisach, omawiane były na posiedzeniu Podzespołu Problemowego ds. Reformy Polityki Rynku Pracy.

Niektóre ze stosowanych procedur unowocześniano we własnym zakresie inne zgłaszano do MRPiPS i wdrażano w ramach nowelizacji przepisów prawa oraz systemu SYRIUSZ, np.: elektroniczną obsługę procesu rozpatrywania oświadczeń/wniosków o wydanie zezwolenia, ustawowe uregulowanie współpracy powiatowych urzędów pracy ze ww. instytucjami i służbami kontroli legalności pracy cudzoziemców.

(akta kontroli str.346-350)

2.2 Jak podał Z-ca Dyrektora Urzędu opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy jest ustawowym zadaniem lokalnego samorządu i działającego w jego imieniu urzędu pracy. Program ten jest

częścią warszawskiej strategii społecznej³⁸. Przedstawiciele Urzędu uczestniczyli w pracach zespołów powołanych przez Prezydenta m.st. Warszawy, które realizowały programy adresowane do cudzoziemców, co zostało opisane w punkcie 1.8 wystąpienia.

(akta kontroli str.348-349)

2.3 Opracowane w Urzędzie zasady obsługi klientów ujęto w procedury opisane na stronach internetowych Urzędu i stosowano w praktyce, co opisano w punktach 1.3 i 1.6 wystąpienia.

Odnosnie opracowanych zasad obsługi klientów, zastępca Dyrektora Urzędu podał m.in., że obsługa klientów (w tym przypadku pracodawców) była zawsze priorytetowo traktowana przez kierownictwo Urzędu. W miarę narastania zwiększonego zapotrzebowania na pracowników na warszawskim rynku pracy, równoległe z kierowaniem do pracodawców osób zarejestrowanych w Urzędzie, uruchamiano procedurę legalizacji zatrudniania cudzoziemców. Organizacja pracy i liczba zatrudnionych pracowników obok możliwości kadrowych, dostosowywana była do potrzeb terminowej realizacji zadań. Sposób obsługi klientów Urzędu uwzględniał ich sugestie, np. uruchomione zostały osobne stanowiska do wydawania zarejestrowanych oświadczeń i informacji starosty oraz wprowadzono numerowany system kolejkowy. Określono również precyzyjnie godziny odbioru dokumentów. W związku z brakiem do końca 2017 r., jednoznacznych zapisów w ustawie dotyczących zasad rejestrowania oświadczeń o zamiarze zatrudnienia cudzoziemców, Urząd Pracy opracował i udostępnił na stronie internetowej zasady rejestracji tych oświadczeń. Ponadto realizacja procedury „jedna wizyta sprawa załatwiona” ograniczyła do minimum wizyty klienta głównie poprzez wykorzystanie technik informatycznych, co sprzyjało efektywnej i szybkiej obsłudze.

(akta kontroli str. 208; 248-266; 271-297; 350)

2.4 Jak wyjaśnił zastępca Dyrektora Urzędu, w związku ze zwiększającym się z roku na rok zapotrzebowaniem na pracowników oraz brakiem możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych warszawskich pracodawców, w oparciu o zasoby zarejestrowanych bezrobotnych, decyzją władz stolicy, możliwe było stopniowe zwiększenie zatrudnienia w zespołach obsługujących zadania związane z zatrudnianiem cudzoziemców. Zwiększenie zasobów kadrowych w połączeniu z elektronizacją procesu przyczyniło się znacznego usprawnienia procedury wpisu oświadczenia do ewidencji oraz wydania zezwolenia na pracę i terminowego załatwiania spraw pomimo dużej ilości wpływających wniosków do Urzędu. Stałe podnoszenie kwalifikacji pracowników merytorycznych zajmujących się obsługą pracodawców zatrudniających cudzoziemców, realizowano poprzez systematyczne szkolenia pracowników prowadzone m.in. przez Państwową Inspekcję Pracy oraz Mazowiecki Urząd Wojewódzki³⁹.

(akta kontroli str. 129-131; 348-349)

2.5 Politykę informacyjną Urzędu, jak podał zastępca Dyrektora, opracowano i realizowano m.in. poprzez: dystrybuowanie ulotek informacyjnych (w języku polskim i językach obcych) dotyczących możliwości podejmowania pracy w Polsce przez cudzoziemców; udostępnienie zakładki dla pracodawców i przedsiębiorców na stronie internetowej Urzędu, w której opisano procedury legalizacji pracy cudzoziemców realizowane przez Urząd, tj. wydawanie zezwoleń typu S na pracę sezonową, rejestrację oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi oraz wydawanie informacji starosty wymaganej do zezwolenia na

³⁸ Społeczna Strategia Warszawy – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009-2020, przyjęta uchwałą Nr XLVI/1427/2008 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 18 grudnia 2008 r.

³⁹ M.in. szkolenie z zakresu wdrożenia dyrektywy dot. wydawania zezwoleń na pracę sezonową (grudzień 2016, styczeń 2018 r. -4 osoby); zatrudniania cudzoziemców (listopad 2017 r. -3 osoby), prawa pracy (czerwiec 2018 r. 17 osób).

pracę; udostępnienie dedykowanych adresów mailowych⁴⁰ w celu udzielania informacji oraz porad dot. zatrudnienia cudzoziemców w Polsce (z pytaniami mogli zwracać się zarówno przedsiębiorcy jak i sami cudzoziemcy) i informacji dotyczących legalizacji pracy cudzoziemców w Polsce lub możliwości uzyskania statusu osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy przez obcokrajowca. Ponadto, w zakresie procedur oraz form pomocy realizowanych przez Urząd, informacji udzielali również merytoryczni pracownicy Urzędu. Brali oni również udział w cyklicznych spotkaniach z pracodawcami w Warszawskim Centrum Przedsiębiorczości „Smolna”.

(akta kontroli str.350)

2.6 Odnosnie organizacji przez Urząd szkoleń z zakresu spraw związanych z cudzoziemcami, zastępca Dyrektora Urzędu poinformował, że bezpośrednio ich nie organizowano, ale Urząd pośredniczył lub brał udział w podobnych wydarzeniach (szkolenie dla pracowników innych urzędów pracy oraz udział w programie „WITEK”), co opisano w punkcie 1.8 wystąpienia

(akta kontroli str.349-350)

2.7 Z przeprowadzonego przez NIK w dniach od 2 do 12 października 2018 r. w Urzędzie Pracy badania ankietowego, którym objęto 62 pracodawców⁴¹ zatrudniających cudzoziemców, wynika m.in., że: przedsiębiorcy najczęściej korzystali z usług dotyczących: złożenia oferty pracy dla cudzoziemca (45,5%), rejestracji oświadczenia o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi (36,6%), poradnictwa z zakresu zatrudnienia cudzoziemców (7,9%), wyszukania ofert pracy dla cudzoziemców (3,0%), szkoleń cudzoziemców (2,0%).

W ocenie ankietowanych poziom obsługi spraw przez Urząd był: zadawalający⁴², urzędnicy byli uprzejmi i życzliwi⁴³ oraz przygotowani merytorycznie do załatwienia sprawy⁴⁴. W ocenie większości ankietowanych warunki lokalowe były odpowiednie⁴⁵, czas oczekiwania na załatwienie sprawy zadawalający⁴⁶, materiały dostępne w Urzędzie⁴⁷ i na stronie internetowej⁴⁸ były zrozumiałe, czytelne i pomocne w załatwieniu sprawy. Pracodawcy w większości bez problemu trafili do miejsca obsługi lub urzędnika załatwiającego sprawę⁴⁹. Zdecydowana większość przedsiębiorców nie miała trudności w załatwieniu swojej sprawy⁵⁰.

Przedsiębiorcy uczestniczący w badaniu ankietowym korzystali z usług Urzędu w okresie: do pół roku (21,7%), od pół roku do jednego roku (26,3%), od roku do 2 lat (13,3%), od 2 do 3 lat (5,0%) oraz powyżej 3 lat (33,3%) i prowadzili działalność gospodarczą w: mieście wojewódzkim: 53 respondentów (tj. 93,0%); w mieście powiatowym: 3 respondentów (5,3%) oraz na wsi jeden respondent (1,8%).

(akta kontroli str.201-203)

⁴⁰ op.oswiadczenia@up.warszawa.pl; op.sezonowe@up.warszawa.pl; oferty.grochowska@up.warszawa.pl.

⁴¹ Ankietę skierowano do 62 pracodawców, z których odpowiedziało 100 %, w tym: 71,2% kobiet i 28,8% mężczyzn, prowadzących działalność: usługową - 85,1%, handlową - 8,5% oraz produkcyjną - 6,4%.

⁴² Odpowiedź twierdzącej udzieliłi wszyscy ankietowani: tak (78,7%), raczej tak (21,3%).

⁴³ Odpowiedź twierdzącej udzieliłi wszyscy ankietowani: tak (95,2%), raczej tak (4,8%).

⁴⁴ Odpowiedzi twierdzącej udzieliłi wszyscy ankietowani: tak (96,8%), raczej tak (3,2%).

⁴⁵ Odpowiedzi twierdzącej udzieliła większość respondentów tj.: tak (88,7%), raczej tak (9,7%); negatywnie ocenił - raczej nie (1,6%) – tj. jeden ankietowany.

⁴⁶ Odpowiedzi twierdzącej udzieliła większość respondentów tj.: tak (72,6%), raczej tak (25,8%); negatywnie ocenił - raczej nie (1,6%) – tj. jeden ankietowany.

⁴⁷ Odpowiedzi twierdzącej udzieliła większość respondentów tj.: tak (69,4%), raczej tak (19,4%), nie miało zdania (11,3%) respondentów.

⁴⁸ Odpowiedzi twierdzącej udzieliła większość respondentów tj.: tak (74,2%), raczej tak (17,7%), nie miało zdania (8,1%) respondentów.

⁴⁹ Odpowiedzi twierdzącej udzieliła większość respondentów tj.: tak (87,1%), raczej tak (8,1%). Odmienne zdanie: raczej nie (1,6%) jeden respondent oraz nie (3,2%) tj. dwóch respondentów.

⁵⁰ Odpowiedzi twierdzącej udzieliła większość respondentów tj.: brak trudności (90,2%), w przypadku (3,2%) tj. dwóch respondentów nie uzyskali oni żadnych informacji lub uzyskali błędne lub niepełne informacje, (6,6%) tj. 4 respondentów miało inne trudności w załatwieniu sprawy m.in. polegające na nieotrzymaniu informacji przez telefon lub e-mail, niezrozumienie wymagań pracodawcy w stosunku do kandydata, godziny pracy urzędu od 8 do 12.

2.8 W latach 2014-2018 (do zakończenia czynności kontrolnych NIK) działalność Urzędu w zakresie obsługi cudzoziemców, została dwukrotnie skontrolowana przez Wojewodę Mazowieckiego, który w ramach sprawowanego nadzoru na podstawie art. 10 ust 1 ustawy o promocji zatrudnienia, przeprowadził kontrole w zakresie prawidłowości i terminowości wydawania informacji o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy. W wystąpieniach pokontrolnych z obydwu kontroli (kontrola z 2014 r.⁵¹ i z 2016 r.⁵²) odstąpiono od formułowania wniosków pokontrolnych i pozytywnie oceniono sposób realizacji przez Urząd skontrolowanych zadań.

(akta kontroli str.219-223)

Dyrektor Urzędu podał m.in., że: aktualnie w ramach systemu zarządzania, jakością ISO 9001:2015 nie ma jeszcze wprowadzonych procedur w zakresie obsługiwanych spraw cudzoziemców, dlatego nie przeprowadzano audytów wewnętrznych w tym obszarze. Procedury są obecnie opracowywane i przygotowywane do wprowadzenia. Zaobserwowane luki w przepisach dotyczących zatrudniania cudzoziemców były na bieżąco sygnalizowane podczas spotkań w MRPiPS. Szczególnie zintensyfikowano te konsultacje w drugiej połowie 2017 r. tj. przed nowelizacją przepisów w związku z implementacją do polskich porządku prawnego europejskich przepisów dotyczących prac sezonowych.

(akta kontroli str.207)

2.9 Odnosnie zidentyfikowanych przez Urząd trudności oraz ograniczeń związanych z obowiązującymi przepisami prawa dotyczącymi obsługi cudzoziemców, zastępca Dyrektora podał, iż kilkuletnia obserwacja oraz bezpośredni udział w procesie legalizacji pracy cudzoziemców, skłania do rozważenia następujących propozycji zmian w podejściu do problemu:

- w Polsce potrzebna jest czytelna i zrozumiała dla obywateli polityka migracyjna nakierowana przede wszystkim na dopuszczaniu do rynku pracy niezbędnych pracowników;
- w strukturze MRPiPS powinien być wydzielony departament zajmujący się kompleksowo migracjami zarobkowymi kreujący politykę zbieżną z interesem polskiego rynku pracy, a koordynacją tej polityki powinien zajmować się zespół międzyresortowy;
- dopuszczani do pracy w Polsce powinni być obywatele krajów, z którymi Polska ma bilateralne porozumienia w tych sprawach;
- międzynarodowym pośrednictwem pracy powinny zajmować się instytucje publiczne lub licencjonowane agencje prywatne;
- w przypadku, gdy za legalizację pracy cudzoziemców na lokalnym rynku pracy odpowiadają urzędy pracy, powinny to robić wyodrębnione, specjalnie do tego przygotowane zespoły, a procedura powinna być wyżej opłacana niż dotychczas.

(akta kontroli str.209-201)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

NIK ocenia pozytywnie działalność Urzędu Pracy w skontrolowanym zakresie. Urząd aktywnie uczestniczył w tworzeniu polityki zatrudnienia cudzoziemców m.in. poprzez współpracę lokalnymi instytucjami kontroli legalności zatrudnienia oraz udział w programie na rzecz zatrudnienia cudzoziemców. Prowadzona przez Urząd polityka zatrudnienia, poprzez dostosowywanie liczby obsługujących sprawy

⁵¹ Wystąpienie znak WSC-V.862.1.2014 z dnia 17 kwietnia 2014 r.

⁵² Wystąpienia znak WPS-IV.862.1.9.2016IG z dnia 5 sierpnia 2016 r.

pracowników do liczby wpływających wniosków oraz przyjęta metoda elektronicznego przyjmowania wniosków, sprzyjała efektywnej obsłudze interesantów. Wyniki ankiety NIK, przeprowadzonej wśród pracodawców zatrudniających cudzoziemców, potwierdziły wysoki poziom zadowolenia z jakości obsługi, prowadzonej polityki informacyjnej oraz skuteczności załatwianych spraw.

OBSZAR

3. Prawdliwość realizacji zadań związanych z obsługą cudzoziemców

Opis stanu faktycznego

3.1 W latach 2014 – 2018 (do 30 września) liczba spraw z zakresu obsługi cudzoziemców, realizowanych przez Urząd, wynosiła:

- 298 093 sprawy z zakresu rejestracji oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy (w tym: 56 594 w 2014 r., 66 084 w 2015 r., 41 852 w 2016 r. 70 665 w 2017 r. oraz 62 898 spraw do 30 września 2018 r.);
- 140 663 informacje na temat możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych przedsiębiorcy (w tym odpowiednio: 11 545, 16 435, 31 080, 48 930 i 32 673);
- 29 przypadków zarejestrowania cudzoziemca jako osoby bezrobotnej (w tym: 4 w 2015 r.; 13 w 2016 r.; 7 w 2017 r. oraz 5 do 30 września 2018 r.);
- 1 488 spraw dotyczących wniosków o wydanie zezwolenia na pracę sezonową⁵³, w tym: 896 wpisanych do ewidencji wniosków; 653 wydanych zezwoleń, 14 decyzji o odmowie wydania zezwolenia, 414 zaświadczeń o wpisie wniosków do ewidencji wydanych dla cudzoziemców nieprzebywających na terenie RP w celu otrzymania wizy, 309 postępowań umorzono (w tym 183 tj. 59,2% z powodu upływu 120 dni od wydania zaświadczenia i niekontynuowania procedury dotyczącej uzyskania zezwolenia).

Największy, czterokrotny, wzrost liczby realizowanych spraw dotyczył wydawanych tzw. informacji starosty na temat możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy. W analogicznym okresie (2014-2017) liczba wpisanych oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi wzrosła o 24,9%, a w dziewięciu miesiącach 2018 r. zarejestrowano 62 898 oświadczeń tj. 89,0% w stosunku do całego 2017 r.

(akta kontroli str.299-306)

Jak wyjaśnił zastępca Dyrektora Urzędu, dla cudzoziemca przebywającego poza terytorium RP, wydawane jest zaświadczenie o wpisaniu wniosku do ewidencji wniosków w sprawie pracy sezonowej, które jest podstawą do uzyskania wizy przez cudzoziemca. Zezwolenie wydawane jest dopiero po wjeździe cudzoziemca do Polski, gdy pracodawca złoży do urzędu oświadczenie o zgłoszeniu się cudzoziemca do pracy. Mimo wieloetapowego postępowania, które miało uszczelnić całą procedurę, pracodawca może bez żadnych konsekwencji złożyć wnioski o wydanie zezwolenia na pracę sezonową wyłącznie w celu ułatwienia cudzoziemcowi uzyskania tytułu pobytowego, a nie w celu faktycznego zatrudnienia. Wydawane zaświadczenie jest podstawą uzyskania wizy i nie gwarantuje, że cudzoziemiec faktycznie podejmie pracę. W obecnie obowiązującej procedurze pracodawca nie ma obowiązku zgłoszenia informacji o niezatrudnieniu lub niepodjęciu pracy przez cudzoziemca.

(akta kontroli str.213-214)

⁵³ Wszystkie sprawy realizowano w 2018 r., podana łączną liczbą dotyczy spraw prowadzonych do 30 września.

3.2 W latach 2014-2018 w Urzędzie zarejestrowano jako osoby bezrobotne 29 cudzoziemców (w tym: 4 w 2015 r., 13 w 2016 r., 7 w 2017 r. oraz 5 w 2018 r.⁵⁴), z których 6 uzyskało prawo do zasiłku.

Badanie próby 10 losowo wybranych spraw wykazało, że Urząd przekazywał organom Straży Granicznej lub wojewodzie informacje o zarejestrowaniu cudzoziemca, jako osoby bezrobotnej zgodnie z art. 33 ust 2a ustawy o promocji zatrudnienia. W badanej próbie stwierdzono, że informacje te przekazywano w terminie od 1 do 7 dni. W dwóch przypadkach poinformowanie wojewody skutkowało cofnięciem zezwolenia na pobyt czasowy w związku z wykonywaną pracą przez cudzoziemca na terenie RP na podstawie art. 114 ust 1 ustawy o cudzoziemcach.

Urząd w trzech przypadkach nie poinformował Straży Granicznej lub wojewody o zarejestrowaniu cudzoziemca - w dwóch przypadkach z powodu podjęcia pracy przez cudzoziemca, a w jednym przypadku z powodu zmiany właściwości organu na Powiatowy Urząd Pracy w Wałbrzychu.

(akta kontroli str.307-309)

3.3 Badanie realizacji przez Urząd zadań związanych z wydawaniem informacji starosty o możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy, w związku z ubieganiem się przez pracodawcę o zatrudnienie cudzoziemca, przeprowadzono na próbie 10 spraw wszczętych w 2017 i 2018 roku (po pięć z każdego roku).

We wszystkich zbadanych sprawach podmioty powierzające wykonywanie pracy wystąpiły do właściwego urzędu pracy ze względu na główne miejsce wykonywania pracy lub ze względu na siedzibę albo miejsce zamieszkania podmiotu, spełniając tym samym wymóg określony w art. 88c ust 1 pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia.

We wniosku złożonym do Urzędu podmioty wskazywały informacje dotyczące m.in.: rodzaju pracy, stanowiska, wysokości wynagrodzenia, wymaganiach dotyczących kwalifikacji pracownika, okresu zatrudnienia, proponowanej formie zatrudnienia, liczbie zatrudnionych pracowników w tym cudzoziemców itp.

Urząd wydał informacje starosty w 8 przypadkach w terminie 14 dni od dnia złożenia oferty pracy, ponieważ z analizy rejestrów bezrobotnych i poszukujących pracy nie wynikało, aby istniała możliwość zorganizowania rekrutacji. W pozostałych 2 przypadkach zorganizowana przez Urząd rekrutacja, z uwzględnieniem pierwszeństwa dostępu do rynku pracy dla obywateli polskich wśród bezrobotnych i poszukujących pracy, dała negatywny wynik, dlatego informacja została wydana w terminie 20 dni od dnia złożenia oferty pracy.

Urząd w 5 przypadkach w informacji starosty zawarł swoje stanowisko w uwagach informując wojewodę, o tym, że: forma zatrudnienia jest niezgodna z art. 22 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. kodeksu pracy⁵⁵ (w trzech przypadkach), pracodawca występujący o informacje nie dopełnił obowiązku złożenia sprawozdania z prowadzonej działalności za kolejne lata do Krajowego Rejestru Sądowego (w dwóch przypadkach).

(akta kontroli str. 310-311)

Zastępca Dyrektora Urzędu poinformował m.in., że z niepokojem obserwuje praktykę pracodawców polegającą na składaniu ofert pracy na niepełny wymiar czasu pracy, w szczególności w przypadku ofert mających na celu wykazanie braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy w oparciu o rejestry osób bezrobotnych i poszukujących pracy (test rynku pracy, oferty składane w celu uzyskania informacji starosty). Oferty te są nagminnie konstruowane w sposób

⁵⁴ Do końca września 2018 r.

⁵⁵ Dz.U z 2018 r. poz. 917 ze zm., dalej: Kodeks pracy.

mający na celu zniechęcenie ewentualnych kandydatów do skorzystania z nich, np. ¼ etatu za kwotę 525 zł/mc, czy 10 godzin pracy miesięcznie za stawkę godzinową 13,70 zł/h. Częstym zjawiskiem jest nadużywanie przez pracodawców stosowania umów cywilnoprawnych, outsourcingu pracowniczego w odniesieniu do pracy w zawodzie, w tym na stanowisku, z którego opisu wynika, że powinna być zawarta umowa o pracę. Praktyka ta polegająca na zastępowaniu umowy o pracę umową cywilnoprawną, zgodnie z art. 281 pkt 1 Kodeksu pracy jest wykroczeniem, za które na pracodawcę może być nałożona kara grzywny do 30 000 zł.

(akta kontroli str.215-216)

3.4 Badanie realizacji przez Urząd zadań z zakresu wydawania zezwoleń na pracę sezonową przeprowadzono na próbie 10 postępowań, w tym: 4 dotyczących wydania zezwolenia na pracę sezonową, 3 dotyczących przedłużenia pozwolenia na pracę sezonową oraz po jednym dotyczącym umorzenia postępowania o wydanie zezwolenia, uchylenia wydanego pozwolenia na pracę sezonową. Kontrolą objęto również jedno postępowanie, w którym odmówiono wydania zezwolenia na pracę sezonową, a strona postępowania odwołała się od ww. decyzji Prezydenta m.st. Warszawy do organu drugiej instancji tj. Ministra RPiPS, który uchylił zaskarżoną decyzję i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji.

We wszystkich zbadanych postępowaniach:

- zachowano zasadę określoną w art. 88 n ustawy o promocji zatrudnienia tj. zezwolenie wydawane było przez właściwy Urząd ze względu na siedzibę lub miejsce zamieszkania podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi;
- wnioski zostały sporządzone na formularzach zgodnych z wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra RPiPS z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemca oraz wpisu oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom do ewidencji oświadczeń⁵⁶, i zawierały informacje wynikające z zapisów art. 88z ustawy o promocji zatrudnienia tj. m.in. o: podmiocie powierzającym pracę cudzoziemcowi, statusie pobytu na terenie RP cudzoziemca (dane dotyczące wizy), stanowisku (w tym wskazanie kodu Polskiej Klasyfikacji Działalności⁵⁷), miejscu wykonywania pracy, warunków zatrudnienia (rodzaj umowy, wysokość wynagrodzenia), planowanym okresie powierzenia pracy cudzoziemcowi (we wszystkich zbadanych przypadkach nie przekraczającym 9 miesięcy).
- do wszystkich wniosków załączono: oświadczenie podmiotu powierzającego pracę cudzoziemcowi o nie występowaniu okoliczności wymienionych w art. 88j ust 1 pkt 3-7 ustawy o promocji zatrudnienia (tj. m.in. niekaralności); kopie wszystkich wypełnionych stron z ważnego dokumentu podróży cudzoziemca, którego dotyczy wniosek (w przypadku gdy cudzoziemiec nie przebywał na terenie RP kopie paszportu z danymi osobowymi); dowód wpłaty 30 zł, o której mowa w art. 90a ust 1 ustawy o promocji zatrudnienia.

Wszystkie zbadane postępowania dotyczące wydania lub przedłużenia zezwolenia na pracę sezonową powierzoną cudzoziemcowi zostały zrealizowane przez Urząd zgodnie z poszanowaniem zasady szybkości i prostoty postępowania (art. 12 § 1 k.p.a.). Wydanie lub przedłużenie zezwolenia na pracę sezonową następowało w terminach od 1 do 6 dni kalendarzowych od złożenia przez pracodawcę kompletnego wniosku.

W przypadku postępowania dotyczącego wydania decyzji odmownej, która następnie została zaskarżona przez stronę do MRPiPS okres rozpatrywania sprawy

⁵⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 2345, dalej: rozporządzenie MRPiPS ws. wydawania pozwoleń na pracę oraz wpisu oświadczenia.

⁵⁷ podklasy działalności według PKD

przez Urząd wynosił 37 dni kalendarzowych, w trakcie, których prowadzono postępowanie wyjaśniające, wzywano stronę do udzielenia dodatkowych informacji i zajęcia stanowiska. Po uchyleniu decyzji i skierowaniu sprawy do ponownego rozpatrzenia Urząd wydał zezwolenie na pracę sezonową w terminie 7 dni. Termin załatwienia przez Urząd ww. sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego mieścił się w przedziałach określonych w art. 35 § 3 k.p.a.

(akta kontroli str.312-314, 324-343)

3.5 Badanie realizacji przez Urząd zadania związanego z rejestracją oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy przez cudzoziemca, przeprowadzono na próbie 10 spraw prowadzonych w latach 2017-2018 (po 5 z każdego roku) oraz dwóch postępowań z roku 2018 r. w których po wydaniu przez Urząd decyzji odmawiającej zarejestrowania oświadczenia, pracodawca odwołał się do MRPiPS.

We wszystkich zbadanych postępowaniach pracodawcy złożyli oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi na formularzach pozyskanych i przesłanych, za pośrednictwem strony internetowej PRACA.GOV.PL. Kwestionariusz oświadczenia był zgodny z wzorem określonym w załączniku nr 17 do rozporządzenia MRPiPS ws. wydawania pozwoleń na pracę oraz wpisu oświadczenia.

Wszystkie zbadane oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, które zostały wpisane do ewidencji oświadczeń zawierały dane dotyczące:

- podmiotu powierzającego wykonywanie pracy tj. m.in. nazwę, adres siedziby lub adres stałego pobytu, numer identyfikacyjny NIP, REGON, PESEL;
- cudzoziemca tj. m.in.: imię i nazwisko; płeć; datę urodzenia; obywatelstwo, dane dotyczące dokumentu podróży, numer wizy lub karty pobytu oraz okres ważności tego dokumentu, jeżeli osoba przebywała na terytorium RP;
- oferowanej pracy tj. m.in.: stanowisko lub rodzaj pracy, nazwę zawodu i podklasę działalności według klasyfikacji PKD, miejsce wykonywania pracy, rodzaj umowy stanowiącej podstawę wykonywania pracy, stawkę wynagrodzenia i wymiar czasu pracy oraz okres, na który powierzono wykonywanie pracy (we wszystkich zbadanych sprawach nieprzekraczający 6 miesięcy).

Wszyscy pracodawcy, których oświadczenia poddano analizie, wnieśli na konto Urzędu opłaty w należnej wysokości (30 zł za każdego cudzoziemca), o której mowa w art. 90a ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia.

We wszystkich 10 sprawach, niewymagających postępowania wyjaśniającego, Urząd dokonał wpisu do ewidencji oświadczeń w terminie od 1 do 7 dni roboczych od dnia otrzymania oświadczenia, tj. w terminie określonym w art. 88z ust 4 ww. ustawy.

W przypadku dwóch postępowań, w których Urząd odmówił wpisania oświadczenia do ewidencji oświadczeń⁵⁸, wszczęto postępowanie wyjaśniające i na podstawie art. 50 § 1 k.p.a. wezwano strony do złożenia wyjaśnień.

(akta kontroli str. 312-314, 318-343)

3.6 Zgodnie z art. 90c ustawy o promocji zatrudnienia, Urząd prowadził rejestr spraw dotyczących zezwolenia na pracę sezonową oraz oświadczeń o powierzeniu

⁵⁸ W pierwszym przypadku z powodu nawiązania stosunku pracy z cudzoziemcem na podstawie umowy o dzieło, które w ocenie organu I instancji miało na celu doprowadzić do obejścia przepisów dotyczących obowiązku opłacania za cudzoziemca składek na ubezpieczenie społeczne. Po złożeniu odwołania do MRPiPS za pośrednictwem Prezydent m.st. Warszawy, w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy, uchylono zaskarżoną decyzję i wpisano oświadczenie do ewidencji. W drugim przypadku przyczyną odmowy były wątpliwości w kwestii właściwości urzędu pracy ze względu na miejsce stałego pobytu podmiotu powierzającego wykonywanie pracy, ponieważ jak wyjaśniono w toku prowadzonego postępowania zgodnie z rejestrem PESEL osoba fizyczna powierzająca pracę cudzoziemcowi nie posiada zameldowania na pobyt stały na terenie m.st. Warszawy (była cudzoziemcem i przebywała na terenie RP na podstawie pozwolenia na pobyt czasowy). Złożone odwołanie do MRPiPS nie zostało rozstrzygnięte do zakończenia czynności kontrolnych.

wykonywania pracy cudzoziemcowi. Wprowadzane przez pracodawców formularze oświadczeń i wnioski o wydanie zezwoleń na pracę sezonową były przetwarzane w systemie teleinformatycznym SYRIUSZ Std, który umożliwiał m.in. zweryfikowanie podanych przez pracodawców danych w oparciu o informacje zamieszczone przez Urząd do Spraw Cudzoziemców, Służbę Graniczną, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Państwową Inspekcję Pracy. W przypadku pojawienia się wątpliwości co danych wskazanych przez pracodawców w formularzach, Urząd wszczynał postępowanie wyjaśniające i pisemnie występował do służb o udzielenie niezbędnych informacji.

(akta kontroli str.253-254; 267-270)

Zastępca Dyrektora Urzędu poinformował NIK o swoich uwagach i propozycjach zmian systemu informatycznego SYRIUSZ Std, podając m.in., że należy:

- usprawnić szybkość weryfikacji danych za pomocą portalu komunikacyjnego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, urzędów skarbowych, Urzędu do spraw Cudzoziemców, Państwowej Inspekcji Pracy, Służby Granicznej w celu wyjaśniania rozbieżności w danych przedstawianych przez zintegrowane systemy;
- udostępnić urzędom pracy dostęp do algorytmów działania funkcji ZUS U7 , zwiększyć jej szczegółowość o dane dotyczące zaległości oraz wprowadzić możliwość generowania raportu za konkretny przedział czasowy;
- wprowadzić możliwość weryfikacji salda rozliczeń podatkowych wnioskodawcy z urzędem skarbowym;
- umożliwić Służbie Granicznej i Państwowej Inspekcji Pracy swobodne wyszukiwanie oświadczeń wpisanych na daną firmę według NIP/REGON;
- zapewnić dostęp Służby Granicznej do załączników przechowywanych w systemie Urzędu Pracy;
- zapewnić możliwość generowania zbiorczych raportów dotyczących odprowadzania do ZUS/urzędu skarbowego należnych składek/zaliczek z tytułu zatrudnienia cudzoziemców przez wnioskodawcę, na podstawie dotychczas wpisanych dla niego oświadczeń;
- zapewnić w pełni zautomatyzowaną weryfikację okresu pracy na podstawie wszystkich oświadczeń wpisanych do ewidencji dla konkretnego cudzoziemca (weryfikacja przekroczenia okresu pracy 180 dni w ciągu roku);
- wprowadzić blokady na portalu praca.gov.pl uniemożliwiające wysłanie oświadczeń z wynagrodzeniem poniżej kwoty minimalnej/minimalnej stawki godzinowej;
- umożliwić składanie informacji o podjęciu lub niepodjęciu pracy przez cudzoziemca na podstawie wpisanego do ewidencji oświadczenia za pośrednictwem portalu praca.gov.pl.

(akta kontroli str. 210-213)

3.7 Pobrane przez Urząd od 1 stycznia 2018 r. dochody z tytułu wpłat, o których mowa w art. 90a ust. 1a pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia, związane ze złożeniem wniosków o wydanie zezwolenia lub oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi, odprowadzane na rachunek bankowy dochodów m.st. Warszawy, z którego dochód w wysokości 50%, stanowiący dochód budżetu państwa, przekazywano na rachunek bankowy dochodów wojewody mazowieckiego, zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵⁹.

W 2018 r. (do 30 września 2018 r.) Urząd uzyskał dochód z ww. wpłat w łącznej kwocie 2 192,1 tys. zł (w tym: 2 143,6 tys. zł z tytułu zarejestrowania oświadczeń

⁵⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm.

o powierzeniu pracy cudzoziemcowi i 48,5 tys. zł z tytułu wydania zezwolenia na pracę sezonową) oraz z odsetek od środków zgromadzonych na rachunku bankowym w kwocie 48,92 zł.

(akta kontroli str.351-354)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia realizację przez Urząd zadań związanych z obsługą cudzoziemców i pracodawców, tj. m.in.: każdorazowe zawiadamianie organu Straży Granicznej lub Wojewody o zarejestrowaniu cudzoziemca jako osoby bezrobotnej, terminowe i prawidłowe wydawanie informacji starosty dotyczących możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy, terminową i prawidłową rejestrację oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, oraz wydawanie zezwoleń na pracę sezonową. Badanie próby 32 spraw wykazało, iż prowadzono je zgodnie z terminami określonymi w k.p.a. oraz ustawach o promocji zatrudnienia.

Przyjęte przez Urząd rozwiązania organizacyjne polegające na przyjmowaniu wniosków drogą elektroniczną były zgodne z rekomendacjami MRPiPS z dnia 30 marca 2018 r., a prowadzone na bieżąco rejestry spraw były rzetelne.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Warszawa, grudnia 2018 r.

Kontroler
Sławomir Nowak
główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura NIK w Warszawie

.....
podpis

.....
podpis